

KAPITOLA 3

PŘÍBĚH, KTERÝ TO VŠECHNO NASTARTOVAL

Výlet na voze taženém koňmi

V době, kdy jsem nastoupila do funkce ředitelky mateřské školy na Zámku, začala jsem si práci s holkami a dětmi doslova užívat. Nápady z nás jen padaly a jeden z nich byl netradiční výlet ne autobusem, ale na voze taženém krásnými koňmi. Zavolala jsem kamarádovi, který vlastnil povoz s koňmi, naplánovali jsme trasu, informovali jsme rodiče a druhý den jsme vyrazili. Byla to nádhera, děti byly nadšené a my také, nikdo si dnes nedokáže představit, jak je krásná jízda rychlostí chůze, krajinou za doprovodu klapajících koňských kopyt. Měli jsme hezké počasí a svačinu s sebou, víc jsme nepotřebovali. Byl to rok 1990, tudíž žádné mobilní telefony, jen starý fotoaparát, ale to nám úplně stačilo. Naší odměnou byly rozzářené oči dětí a radost z pěkně stráveného dne, a to nemluvím o vědomostech, které se dětem rozšířily z vyprávění pana kočího.

Za dobré skutky bývá většinou člověk po zásluze potrestán.

Když jsme se v pořádku vrátili domů a děti plné nadšení vyprávěly své zážitky, nečekala jsem, že hned druhý den budu mít telefonát z okresního úřadu od samotného ředitele. Bylo mi sděleno, že budu odvolaná z funkce ředitelky za nepatřičné chování, další vyhrožování následovalo na základě anonymní stížnosti. Tenkrát se však udavači a škarohlídi přepočítali.

Měla jsem štěstí na rodiče, všichni se za mě postavili, vyšel i článek v novinách (jedna naše maminka byla novinářka). Odvolání mé osoby bylo staženo, ale já jsem se rozhodla, že nechci být pod kuratelou zlých, závistivých a neschopných lidí a začala jsem hledat cestu, jak dělat školu svobodněji a jinak.

Na závěr příběhu s povozem bych připomněla, že roky jsme používali služby mého kamaráda na dětské dny, kde součástí programu byla okružní jízda na voze městem. Tradice se udržela několik let až do doby, kdy se zase začaly utahovat bezpečnostní šrouby ve školství. Tak jsem se jen na chvíli zamyslela, co všechno bychom museli udělat pro to, aby se děti mohli svést na voze v dnešní době.

Obrázek 3: Návštěva z minulosti 1990.

KAPITOLA 4

NOVÁ CESTA DÍKY LIDEM, KTERÉ MI OSUD POSLAL

Dnes, když se ohlížím zpět, znovu se mi vybaví moudro, kterým mě obohatil táta mého kamaráda St. Žaluda ml., Ing. arch. Stanislav Žalud.

Vždy mi kladl na srdce, že můžu mít spoustu dobrých nápadů, projektů, ale nic se mi nepodaří dobře zrealizovat, pokud nebudu mít kolem sebe dobré, schopné a slušné lidi. To pořekadlo, vrána k vráně sedá vyměníme za dravce a hned může znamenat i pozitivní výsledek. V mém případě bych to změnila na sokola, který si k sobě rovného hledá. Tedy pokud si získám lidi svou vlastní pílí a půjdu jim příkladem. Pravidlo nedělat lidem to, co nechci, aby dělali oni mně. Myslím, že tímto jsem si získala své první kolegyně, Danku a Lídu, které se mnou stály na počátku vstupu do soukromé sféry ve školství. Holky byly stejně nadšené dělat práci s dětmi po našem. Hledat cesty v pedagogických trendech v Evropě a rovněž v historii. Nakonec jsme se společně shodly, že je nejlépe vzít si z každého vzdělávacího trendu to dobré a v jednoduchosti je přece krása. Učitelky a děti se musí cítit ve škole v bezpečí a být v pohodě. Přátelská atmosféra vytváří přátelské prostředí, tak je to jednoduché.

Každý si nyní řekne, že je to naivní, ale pro nás to bylo tenkrát nejdůležitější. My jsme nehledaly pohodlnou cestu, všechny jsme byly pracovité a nuda byla pro nás neznámé slovo. Bez určité dávky víry a fantazie by asi nikdy nic dobrého nevzniklo.

A tak vzniklo Sluníčko, úplně na počátku byl jen nápad udělat soukromou mateřskou školu. Abychom zvládly veškeré stresové situace, které provázely naše úsilí, zvolily jsme si způsob relaxace ve cvičení jógy. Zapojily jsme všechny děti a ke zdokonalení jsme absolvovaly i několikero seminářů s tematikou využití jógy u dětí předškolního věku. Důvodem, proč se o tom zmiňuji, je fakt, že název Sluníčko pro mou školu vznikl podle názvu souboru cviků tzv. „Pozdrav slunci“. Když byl na stole název, bylo potřeba vytvořit logo. Holcám se můj název líbil, byl jednoduchý a pro děti srozumitelný. Díky tomu, že jsem měla v rodině šikovnou švagrovou architektku, jsme společně vydiskutovaly podobu Sluníčka, kterému ona dala jednoduchý a hezký grafický vzhled. Celých třicet let toto logo provázelo činnost školy, bylo mu světlem, úsměvem a zárukou pohody. Přesně vystihlo mou představu, jak se mají všichni ve Sluníčku cítit.

Logo se stalo nedílnou součástí života školy, rovněž se využilo na různé propagace akcí.

Například Countrybály (1994–2007).

Naším heslem se stalo „Nevzdávat se!“

Zase se musím vrátit zpět a připomenout si, že po revoluci se na politické scéně objevilo spoustu osobností, které byly ryzího charakteru, a ještě více těch ostatních. Já jsem uvěřila, že všichni to myslí dobře, ale čas strávený v politice a zkušenosti s některými lidmi mě opravdu postavily nohama na pevnou zem. Sama jsem se zapojila do pravicových stran (ODS a US), snažila jsem se prosadit pravidla pro fungování soukromých škol na území ČR. Pomocí kolegů ze Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska jsem rychle pochopila, že bez politické vůle se nám nepodaří udržet soukromé školství v podobě, v jaké začalo v roce 1991, na našem území fungovat. Psal se rok 1997 a my jsme fungovali pouze na základě vládního nařízení, což mohl kdykoliv nějaký pilný dobroděj z řad KSČ nebo jiných extremistických stran a hnutí zrušit. To se také stalo. V roce 1998, po vítězství ČSSD, nastoupil na trůn MŠMT ČR Eduard Zeman.

Co se stane, když se spojí dobrá myšlenka a podnikaví lidé

Jak jsem již uvedla, velký plus práce pro soukromé školství pomohla myšlenka spojit síly a vytvořit organizaci, která zaštití všechny soukromé školy. Na začátku nás bylo pár nadšenců, ale díky zkušenostem některých z nich, kteří pracovali na různých ministerstvech, se podařilo organizaci zlegalizovat a postavit tak silného partnera parlamentu a oponenta ministerstvu školství. Díky Sdružení soukromých škol Čech, Moravy a Slezska byl vytvořen základ pro legislativní rámec fungování všech soukromých škol na území České republiky. Zní to asi dost propagandisticky, ale je to opravdu tak. Kdybychom věci řešili jako jednotlivci, těžko bychom se prosadili. Největším problémem bylo ustát kvalitu soukromých škol. Naše finanční možnosti byly velmi omezené v porovnání se školami, které financovalo město, kraj nebo stát.

Proto se vrátím k odstavci, jakmile se dostal k moci E. Z. (r. 1998), nastalo pro soukromé školy peklo. Vše zlé je vždy k něčemu dobré, což se osvědčilo i v zapojení všech členů Sdružení do boje o vytvoření zákona, který by upravil fungování soukromých škol v naší republice. Byla jsem pyšná, že jsem mohla být toho součástí. Díky naší urputnosti a pomoci pravicových politiků a skvělých lidí v parlamentu (tenkrát tam ještě byli), byl schválen zákon č. 306/1999 Sb., který mě provázel v dobrém po celou dobu fungování Sluníčka 1999 až 2023.

KAPITOLA 5

JAK SE Z ČLOVĚKA MALÉHO STANE JEŠTĚ MENŠÍ ČLOVĚK?

Dej člověku funkci, moc a poznáš jeho charakter

Ve vrcholové politice se nacházeli nyní dva Zemanové, a tak bylo třeba je odlišit. Eduarda jsme nazývali Malý Zeman. Ten nelenil a okamžitě po svém nástupu do funkce popadl zmíněné nařízení vlády a hrdě vykřikoval, že zruší všechny soukromé školy. Tou dobou jsem pracovala ve skupině s kolegy ze Sdružení soukromých škol..., na koncepci Školského zákona. Zpráva o krocích pana Malého Zemana nás obrovsky stmelila a vyburcovala ke společnému boji k záchraně všech soukromých škol v republice. Nechci se pouštět do velkých podrobností o politické situaci na přelomu roku 1998/1999, zaměřím se na svou aktivní práci pro vznik zákona č. 306/1999 Sb., který vše vyřešil. Byla to úspěšná doba, kdy ještě platila terminologie pravice a levice v parlamentu. Seznámila jsem se s úžasnými lidmi, s Petrem Marešem (US) a Waltrem Bartošem (ODS). Petr Mareš měl na starosti školskou komisi při parlamentu a mě si vybral do pracovní skupiny. Musím vzpomenout také kolegy ze sdružení Zdenka V. a našeho úžasného manažera Petra J. Byli to skvělí pánové s ryzím charakterem, na které byl vždy spoleh. Po jedné ze schůzek s Petrem Marešem jsme já a Zdenek dorazili na naši radu SSŠČMS a já jsem přednesla kolegům návrh Petra M., že jedinou cestou, jak upevnit postavení soukromých škol v naší republice je vytvořit zákon, který ukotví postavení a financování těchto škol přímo do legislativy ČR.

Po odsouhlasení postupu ve sdružení SŠ šlo vše ráz na ráz. Zapojili se všichni kolegové z celé republiky, kteří měli kontakty na poslance v horní komoře, a zákon nám šťastně prošel. Vzpomínám si, jak jsme sledovali statistiky hlasování a jak někteří, kteří nechtěli hlasovat pro zákon, opustili sněmovnu, čímž pomohli zákon schválit. Byla to skvělá doba spolupráce zřizovatelů soukromých škol, pedagogů a osvědčených rodičů napříč republikou. Škoda že když je někde úspěch, nabalí se opět sluhové dvou pánů a bezostyšně se přiživí, ale takový už je život.

Díky za Sluníčko a všem, co jej podrželi

Když se vrátím zpět od schválení zákona pro soukromé školy, které proběhlo v roce 1999, vybaví se mi, jak těžké byly začátky Sluníčka od roku 1992. Poté, co jsem se svými kolegyněmi Lídou a Dankou nastartovala v části budovy jeslí na ulici Loučské třídu mateřské školy, vystaly přirozeně problémy s prostorem. Bylo až překvapivé, jaký velký zájem o Sluníčko z řad rodičů nastal. Na jedné straně to bylo pro nás velmi pozitivní, ale nepříjemné bylo odmítat naše zájemce z důvodu nedostatku prostoru. Pomoc nastala v podobě zrušení financování jeslí (připomínám, že jsme začínali v části budovy jeslí) ze strany ministerstva zdravotnictví, které převedlo povinnost provozu a rovněž financování jeslí na město. To byly pro město náklady navíc, a proto jsme mohli přijít s nabídkou převzetí celé budovy jeslí a zorganizovat službu pro děti od 2,5 let. Nabídla jsem městu program předškolního vzdělávání a požádala jsem o dlouhodobou výpůjčku budovy pro provoz mateřské školy. Tenkrát mladý starosta Zbyněk a osvědčená rada a po sléze i zastupitelstvo nám dali zelenou. Bylo logické, že jsme neměli od některých zastupitelů na různých ustlání, ale já byla tak nadšená a zapálená, že se mi podařilo přesvědčit i pár levicových politiků, kteří nám kupodivu pomáhali i později, kdy jsme se rozhodli po necelých třinácti letech provozu budovu odkoupit.

Nechci ale předbíhat událostem, které se odehrály v letech 1992 až 1997. Byla to doba velkých změn a upevňování pozic soukromých škol v českém systému školství. Po převzetí budovy jeslí čítalo Sluníčko tři třídy pro žáky předškolního věku. Mimo Danku a Lídu bylo potřeba rozšířit řady pedagogů ze tří na šest. Zaměstnala jsem i učitele, který přišel do Přerova se svou přítelkyní z Dánska. Snažila jsem se již od začátku nabízet dětem výuku angličtiny s rodilým mluvčím. Bylo zajímavé, že učitelé v Dánsku měli aprobaci vzdělávání dětí od pěti do dvanácti let, a proto Seren splňoval kvalifikaci pro vzdělávání dětí v předškolním věku. V té době byl velký problém s kvalitními učiteli k výuce dětí v cizím jazyce, proto jsem si byla jistá, že si to před ČŠI obhájím. Musím dodat, že se tenkrát na místa inspektorů hlásili noví lidé, kteří byli z větší části osvícení a celkem fandili tomu, kdo se snažil jít s dobou a hledal nové cesty, jak zlepšit dětem podmínky v jejich vzdělávání. Vzpomínám na to velmi často, protože s časem se hodně věcí opět vrátilo do starých kolejí, ale o tom až později. Zatímco se holky věnovaly vzdělávání v oblasti jógy a dramatiky, já jsem hledala cesty pro náš program v systému waldorfských škol, Montessori apod.

Waldorfská škola se sama charakterizuje jako škola, která chce člověka připravovat na život nejen znalostně, ale také rozvojem tvůrčích schopností a sociálních dovedností. Waldorfský učitel by měl pohlížet na dítě jako na duchovní bytost, která přichází na svět nadána možnostmi všestranného vývoje. Jeho úkolem je pěstovat toto nadání a vést dítě k tomu, aby bylo schopno jednou převzít výchovu sebe sama.

Montessori pedagogika klade důraz na svobodný rozvoj dítěte a jeho samostatnou činnost. Dítě si samo rozhoduje o tom, jak se bude utvářet jeho já. Proto patří tvořivost neboli kreativita k jednomu z klíčových pojmů tohoto pedagogického konceptu a hraje v něm velmi důležitou roli. „Hlavní myšlenky o chování a růstu dětí vycházejí z poznání spontánní tvořivosti dětí a jejich celkového vývoje.“

Musím přiznat, že to byly úžasné časy poznávání nových trendů a myšlenek, které z nich vycházely, ale já jsem chtěla mít vlastní program, který bude vystihovat to nejlepší, co lze v našich podmínkách aplikovat. V pozdějších letech se začaly objevovat různé pohledy a výzkumy tzv. chytrých, až se, jak to tak bývá, začal vytrácet zdravý selský rozum a nastala opět doba navyšování administrace, zákazů, příkazů apod. Víím, že píši hodně zjednodušeně, ale není to odborná literatura, jsou to mé vzpomínky a pocity na mé cestě se Sluníčkem.

„Život je stále plynoucí proces, v jehož průběhu se vždy objeví nějaké nepříjemné věci – mohou zanechat jizvu, ale život přece plyne, a pokud se zastaví, zvětrá stejně jako voda. Jdi statečně kupředu, můj příteli, protože každá zkušenost je lekcí.“

Bruce Lee, herec, mistr a popularizátor bojových umění 1940–1973

Zdroj: <https://citaty.net/citaty-o-pratelstvi/>

KAPITOLA 6

ZAČÁTKY BYLY TĚŽKÉ, ALE ZÁROVEŇ I ÚŽASNÉ

Musím podotknout, že jsme začínali v době s jednoduchými aparáty a technikou, která se během času ohromně změnila. To ukazuje, jakou dlouhou dobu jsme si s manželem, pedagogy, dětmi a rodiči ve Sluníčku užili.

Obrázek 4: Naše začátky provázelo velké nadšení.

Obrázek 5: Rok 1993 byl ve Sluníčku učitel – rodilý mluvčí AJ, Seren.

Obrázek 6: V roce 1993 jsme pronajali celou budovu, obrázek je z roku 2008.

Měli jsme málo peněz, ale velké nadšení a chuť pracovat s dětmi jiným způsobem. Pořádali jsme spoustu akcí, které jsme si sami organizovali, využívali jsme vlastní prostory a pomoc rodičů, kteří se rádi nabídli. Byla to doba objevování možností, jak dětem zpříjemnit pobyt mimo rodinu tak, aby braly jako samozřejmost, že máma s tátou musí do práce a já si jdu užívat za kamarády do školky.

Obrázek 7: Besídka s rodiči 1993.

Obrázek 8:
Tažní psi, Canada v Týně n. B.

Obrázek 9: Každý dětský den byl pro děti velkým svátkem.

Musím připomenout, že naší největší devizou bylo užívat si s dětmi každý den, mít radost, že se do Sluníčka těší a rodiče se nemusí obávat, že by se děti nudily nebo se bály do školky chodit. Dělaly jsme vše společně, zaměstnat další pracovníky bylo drahé, proto jsme nerozlišovaly, jestli jsme učitelky nebo uklízečky. Byla to skvělá doba. (1992/1993).

Obrázek 10: Tábor ve Sluníčku.

O nápady nebyla nouze, stačilo se rozhlédnout po zahradě a už jsme plánovaly, jak rodičům o prázdninách ulevíme od starostí, co s dětmi, když mají tak málo dovolené. Večery nám zpříjemnili jak rodiče, tak jejich kamarádi muzikanti. V roce 1993 jsme se rozšířili o školní družinu a nové pomocníky. Svou práci pro nás opustil můj manžel a přišla i nová skvělá mladá vychovatelka Alča.

KAPITOLA 7

SPOKOJENÝ UČITEL = SPOKOJENÝ ŽÁK A VELMI SPOKOJENÝ RODIČ

Ve Sluníčku znamenalo, že se učitel může realizovat, být sám sebou. Nechodí do práce se strachem, ale s nápady, o které se může podělit s ostatními kolegy. Inspiruje ostatní a přirozeně získává i zájem dětí. Mrzelo mě, když se objevil v tomto ohledu rušivý element, který byl schopný rozbourat celý kolektiv. To však byl můj úkol, řešit a rychle vyřešit. Takoví lidé se však přirozeně ve Sluníčku dlouho neohráli. Je to vždy velký problém sehnat dobré lidi do týmu. Musím přiznat, že to mně provázelo celou mou pracovní kariérou. Bez lidí to prostě neuděláte a všichni, kdo s lidmi musí pracovat, mi dají zapravdu. Jsem přesvědčena, že je to ta nejtěžší práce.

Musím tedy vzpomenout na všechny, kteří byli ochotni v těch nejkrušnějších dobách mi pomáhat. V první řadě jsem vzpomněla Lídu s Dankou, které se mnou zahájily Sluníčko v roce 1992. Lidka zůstala až do důchodu a Danka ukončila svou činnost k mé lítosti v roce 2024.

V roce 1993 nastoupila vychovatelka Ala a můj manžel. První to byla školní družina, kterou jsme chtěli pomoci zajistit klid rodičům, jež měli jedno dítě ve Sluníčku a druhé v jiné základní škole. Šlo o to vyzvedávat si děti na jednom místě a nemuset běhat po celém městě. Děti těchto rodičů jsme vyzvedli po vyučování ve škole a převedli je do naší školní družiny. Tam se o ně postarala Ala, která si rovněž našla svou parketu ve Sluníčku na desítky let.

Můj manžel se zpočátku staral o finanční stránku naší rodiny, když jsem opustila místo ředitelky v městské MŠ. Poté, co jsme získali celou budovu jeslí a velký pozemek k tomu, bylo třeba člověka, který se nebál práce, měl přehled o provozu a údržbě staveb. Neváhala jsem ani minutu a přesvědčila svého manžela, aby se nelehkého úkolu, chodu Sluníčka, ujal. Děti nám neustále přibývaly a tlak rodičů na pokračování jejich vzdělávání ve Sluníčku rostl.

Kdo si hraje, nezlobí aneb Za málo peněz hodně muziky

Musím se vrátit k tomu, jak jsme si opravdu Sluníčka, zatím pouze mateřské školy, užívali. Po získání celé budovy a pozemku se nám otevřely možnosti, jak trávit s dětmi čas mimo vzdělávací program. Protože prázdniny byly pro rodiče vždy oříškem, co s dětmi, vymýšleli jsme různé projekty a akce, jak jim situaci ulehčit. V době otevření školní družiny u Sluníčka byla možnost propojit práci malých a velkých dětí, navíc se jednalo většinou o sourozence. Zavedli jsme pro děti pravidelné pobyty v přírodě jak v létě, tak v zimě. Musím přiznat, že to byla skvělá doba bez mobilů a jiné techniky, a přece jsme se nikdy nenudili. Na školy v přírodě nám jezdily všechny děti jak předškolního, tak školního věku. Společně jsme dětem připravili program a vyrazili, třeba i vlakem. Už tenkrát nás bylo ke stovce a velice jsme si to užívali. Musím vzpomenout, že i dospělí jezdili všichni, včetně holek z provozu. Vzpomínám i babičku Mariku, která nám tehdy rovněž nejednou pomohla. Naším cílem tenkrát byla Francova Lhota, kde se děti mohly seznámit i s prací kolem koní a starší si i zajezdit.

Rovněž zimní pobyty zaměřené na výuku lyžování byly pro děti běžnou záležitostí. Byla to velká spolupráce školy s rodiči, výjezdy vlakem na Matějskou pouť nebyly výjimkou.